

Рассмотрено»
Руководитель МО
/ /Тинбакова Р.В./
протокол №1
31.08.2021 г

«Согласовано»
Заместитель директора
по учебной работе
/ /Фаттахов Д.М./
31.08.2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по литературному чтению (татарский – 1)
4 класса
Имайкиной Рушани Фанисовны,
учителя первой квалификационной категории
муниципального бюджетного образовательного учреждения
«школы №3 г. Азнакаево» Азнакаевского муниципального района
Республики Татарстан

Рассмотрено на заседании
педагогического совета
протокол №1 от 31.08.2021

2021-2022 учебный год

4 нче сыйныфта туган телдә әдәби укудан (тат.) эш программасы мәктәпнең төп гомуми белем бирүнең башлангыч белем бирү программасына, федераль дәүләт белем бирү стандартларына нигезләнеп төзелгән.

Мәктәпнең 2021 – 2022 нче уку елына уку планы буенча 4 нче сыйныфта туган телдә әдәби укуга (тат.) 1 сәгать вакыт (елга 34 сәгать) каралган.

Планлаштырылган нәтижәләр

Шәхескә кагылышлы нәтижәләр:

- патриотик кыйммәтләрне кабул итү, үзенең күпмилләтле Россиянең гражданы итеп тою;
- татар халкының мәдәнияте турында белем туплау, Россия халыкларының мәдәниятенә, гореф-гадәтләренә, диненә ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү;
- татар халкының рухи-әхлакый кыйммәтләрен белү, аларны рус һәм башка халыкларның рухи-әхлакый кыйммәтләре белән чагыштырып өйрәнү;
- башка милләт халкының тарихына, мәдәниятенә ихтирамлы караш тәрбияләү;
- гаилә кыйммәтләренә ихтирамлы караш тәрбияләү, башкаларны аңлау, аларның хисләрен хөрмәтләргә өйрәтү.

Метапредмет нәтижәләр:

- коммуникатив һәм танып белү мәсьәләләрен чишү өчен, сөйләм чараларын актив куллану;
- уку мәгълүматларын төрле юллар белән сүзлекләрдән, белешмәләрдән, энциклопедияләрдән эзләү
- анализ, синтез, гомумиләштерү, сәбәп-нәтижә бәйләнеше аерып алу, нәтижәләрен формалаштыру, максат-бурычларга туры килә торган аңлап уку күнекмәләренә ия булу;
- әңгәмәдәшне тыңлый һәм сөйләшү алып бара белү, һәр кешенең үз фикере булуны, аны башкаларга җиткерү, дәлилләү хокукын тану.

Укучылар танып белүле гомуми уку гамәлләре өлкәсендә түбәндәгеләргә өйрәнәчәкләр:

- уку дәрәҗәсендә юнәлеш табарга: шартлы билгеләрне укырга; «Эчтәлек» бите буенча кирәкле текстны табарга;
- текстның билгеләнгән өзеген, әлеге биттәге билгеләнгән юлларны һәм сүзләрен тиз арада табып алырга;
- берничә мәгълүмат чыганагы белән эшләргә (уку китабы, мәстәкыйль эш дәфтәре һәм хрестоматия; уку китабы һәм уку сүзлекләре; текст һәм текстка рәсемнәр).

Укучылар коммуникатив уку гамәлләре өлкәсендә түбәндәгеләргә өйрәнәчәкләр:

а) хезмәттәшлек буларак аралашу кысаларында:

- партадашы белән эшләргә: күршесе белән эшләрен бүлешергә, эшнең үзенә төшкән өлешен башкарырга, үтәлгән эшне үзара тикшерергә;
- чылбыр буенча эшләргә;

б) үзара багланышлар буларак аралашу кысаларында:

- ике төрле фикер, ике позиция арасындагы аерманы табарга һәм шуларның берсенә дәлилләп кушылырга;
- тексттан геройлар әйткән фикергә дәлил табарга.

Уку гамәлләрен контрольдә тоту һәм үзконтроль өлкәсендә укучылар түбәндәгеләргә өйрәнү мөмкинлеген алачаклар:

- яңгыраган фикерне тексттан алынган юллар белән дәлилләргә;
- төрле фикерләрнең төрле нигезләргә ия булуын аңларга.

Предмет нәтижәләре

«Сөйләм һәм уку эшчәнлегенә төрләр» бүлегенә: тыңлап аңлау, кычкырып һәм эчтән уку, төрле төрдәге текстлар белән эш, библиография белән эшли белү, әдәби текст белән эш, аралашу культурасы.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:

- текст белән танышу, карап чыгу, сайлап алу һәм өйрәнү процессында эчтән укырга;

- эсәрнең темасын һәм төп фикерен билгеләргә, текстны мәгънәле кисәкләргә бүләргә, план буенча эчтәлеген сөйләргә, текстны кыскача һәм тулы итеп сөйләргә;
 - сыйныфта өйрәнелгән төп әдәби эсәрләрнең эчтәлеген белергә, авторларын һәм исемнәрен күрсәтергә;
 - ике-өч балалар журналының исемең атарга һәм төп эчтәлеген сөйләргә (рубрикалар дәрәжәсендә);
 - эсәр геройларына характеристика бирергә, бер эсәр герое белән төрле эсәр геройларын чагыштырырга, геройга автор мөнәсәбәтен ачып бирергә;
 - шигъри эсәрләрне яки өзеңләрең яттан (сайлап алып) укырга, сыйныфташларның сөйләү манерасына кагылган кисәтүләрен һәм тәнкыйть сүзләрен тыныч кабул итәргә;
 - әдәби эсәр яки герой турындагы фикерләрең нигезләргә, аны эсәр фрагментлары яки аерым юллар белән дәлилләргә;
 - элементлары буенча китапта ориентлашырга (автор, исем, титул бите, “Эчтәлек” яки “Бүлек”, аннотация, иллюстрацияләр).
 - аерым эсәргә һәм эсәрләр жыентыгына аннотация төзергә;
 - төрле мәсьәләләр чишү максатыннан китапханәдән мөстәкыйль рәвештә китап сайларга (тәкъдим ителгән китаплар исемлегеннән, аерым темага телдән чыгыш эзерләү);
 - укылган эсәрләр геройларына бәя бирергә һәм сыйныфташларның фикерләрен дөрес кабул итәргә;
 - төрле мәгълүмат чыганакалары белән мөстәкыйль эшләргә (сүзлекләр һәм төрле юнәлештәге белешмәләрең кертеп).
- “Әдәбият белемеңә кереш” бүлеге: рифмаларның типларын аеру, халык ижаты һәм автор әдәбияты эсәрләрең жанр үзенчәлекләрен аеру, текстларда әдәби алымнарны (чагыштыру, сынландыру, капма-каршы кую, гипербола, кабатлау һ.б.) белү һәм аларның кулланылу сәбәпләрен аңлау.

Укучы өйрәнәчәк:

- халык ижатыннан автор формаларына әдәби культура хәрәкәтең төп векторын күзалларга;
 - халык эсәрләрен авторныкыннан аерырга;
 - автор әдәбиятында әдәби сурәтләү чараларын (чагыштыру, сынландыру, гипербола, капма-каршы кую, кабатлау, рифманың төрле типлары) табарга һәм аерырга;
- Чыгарылыш сыйныф укучысы мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм күмәк эш вакытында өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- дөнья халыклары әкиятләрендә, татар һәм рус халык әкиятләрендә дөньяны мифологик кабул итү үзенчәлекләрен күзәтеп торырга;
 - шагыйрь сайлаган форма белән шигърьнең мәгънә бәйләнешең табарга (классик һәм заман шигърияте мисалында);
 - әдәби эсәр тууда язучы (шагыйрь, рәссам) ижәт биографиясең ролен аңларга;
 - сәнгатьнең төрле төрләрең караган эсәрләрең (әдәби, музыкаль, рәсем) тематик охшашлыгына нигезләнеп кеңә түгел, ә авторларның дөньяны кабул итүдәге охшашлыгы һәм аермасы (эсәрдә чагылган фикер һәм кичерешләр) нигезендә дә чагышырга мөмкин икәнлеген аңларга.
- “Укучыларның ижади эшчәнлегә элементлары” бүлеге: рольләргә бүлеп уку, телдән сурәтләү, репродукцияләр белән эш, үз текстларын ижәт итү.
- Чыгарылыш сыйныф укучысы мөстәкыйль, парларда, төркемнәрдә һәм күмәк эш вакытында өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- шигъри һәм прозаик эсәрләрең кычкырып укырга;
 - сыйныфташлар белән әдәби, музыкаль һәм рәсем сәнгате эсәрләрең турында аларда чагылыш тапкан фикерләр, хисләр һәм кичерешләр күзлегеннән чыгып, фикер алышырга;
 - әдәби текстлар, музыкаль һәм рәсем сәнгате эсәрләрең буенча фикер алышканда, телдән һәм язма (кыска сочинениеләр һәм фикерләр формасында) рәвештә үзең шәхси тәэсирләр һәм күзәтүләре белән уртаклашырга.

Содержание учебного предмета

Тема 1. Белемле кеше – бай кеше/ Грамотный человек – богатый человек (7 часов).

Шәйхи Маннур. Хуш килдегез! / Добро пожаловать!
Резеда Валиева Рәсем дәресендә./ На уроке рисования.
Васима Хайруллина. Балачак утравы. / Остров детства.
Йолдыз. Күңелле тәнәфес. / Веселая перемена.
Габдулла Тукай. Кызыклы Шәкерт./ Забавный ученик.
Мухаммет Садри. Минем әби./ Моя бабушка.
Творческая работа.

Тема 2. Устное народное творчество (6 часов).

Санамышлар. / Считалки.
Мәзәкләр. / Анекдоты.
Мәкальләр. / Пословицы.
Табышмаклар. / Загадки.
Әкиятләр. / Сказки.
Тематическое тестирование.

Тема 3. Татарстан – туган жирем / Татарстан – моя Родина (10 часов).

Закия Туфайлова. Туган ил. / Родина.
Татарстан символлары. / Государственные символы Татарстана.
Фанис Яруллин. Татарстан байрагы./ Флаг Татарстана.
Муса Джалиль. Жилләр./ Ветры.
Ахмет Синагул. Татарстан жирләре./ Земля Татарстана.
Хасан Туфан. И нурлы Казан. / Лучезарная Казань.
Казан турында легендалар. / Легенды про Казань.
Лена Шакирзян. Сөембикә манарасы./ Башня Сююмбике.
Бари Рахмат. Зәңгәр күл. / Голубое озеро.
Проектная работа. «С чего начинается Родина?».

Тема 4. Кышкы уеннар / Зимние забавы (7 часов).

Госман Бакирдан. Кышкы уен. / Зимние забавы.
Гасим Лотфи. Песнәк белән Әнисә./Синица и Аниса.
Бари Рахмат. Кыш бабай елкада. / Дед Мороз на Новогодней ёлке (пьеса).
Раиса Ишмуратова. Яңа чана./ Новые санки.
Творческая работа.

Тема 5. Китап – белем чишмәсе / Книга – источник знаний (7 часов).

Хакимзян Халиков. Яңа дус таптым. / Новый друг.
Хасан Шабанов. Кадерлә син китапны. / Дорожи книгой.
Китап тарихыннан. / Из истории книг. (из журнала «Ялкын»).
Закия Туфайлова Безнең китапханәдә. / В нашей библиотеке.
Джавад Тарземанов. Якын дус./ Близкий друг.
Ризәддин Фәхреддин. Уку әдәпләре. /Правила чтения.
Проектная работа. «Книга – наш друг».

Тема 6. Дуслык / Дружба (9 часов).

Резеда Валиева. Дуслык. /Дружба.
Васима Хайруллина. Әйдә, танышабыз. / Давай, знакомиться.
Идрис Туктар. Алма. / Яблоко.
М.Галлямова. Чын иптәш. / Настоящий друг.
Резеда Валиева. Кыңгырау чәчәк. / Колокольчик.
Бари Рахмат. Әби белән бабушка.
Татарская народная сказка. Куркак юлдаш. / Трусливый товарищ.
Л.Толстой. Бүре белән Тиен. / Волк и Белка.

Творческая работа.

Тестирование.

Тема 7. Яхшылыкта – яктылык / Доброта – свет (5 часов).

Сарвар Адхамова. Дуслар. / Друзья.

Ахсан Баян. Эт янында тиеннәр. / Белки около собак.

Даржия Аппакова. Шыгырдавыклы башмаклар. / Скрипучие башмаки.

Проектная работа. «Твори добро».

Тема 8. Яз / Весна (12 часов).

Сажиди Сулейманова. Әниләр бәйрәме. / Мамин праздник.

Резеда Вәлиева. Туган көндә. / В день рождения.

Гумар Баширов. Табигатьтә яз. / В природе весна.

Бари Рахмат. Сыерчыктан телеграмма. / Телеграмма от скворца.

Нәүрүз. / Навруз. Көндәлек матбугаттан. / из периодической печати.

Роза Хафизова. Нәүрүз килә. / Навруз идет.

Карга боткасы. / Грачиная каша (из журнала «Салават күпере»).

Роберт Миннуллин. Әйлән-бәйлән. / Хоровод.

Резеда Вәлиева. Жинү көнендә. / День Победы.

Мадина Маликова. Һәйкәл янында. / У памятника.

Васима Хайруллина. Билгесез солдат. / Неизвестный солдат.

Творческая работа.

Тема 9. Жәй / Лето (5 часов).

Амина Бикчантаева. Каен жиләге. / Земляника.

Хакимзян Халиков. Витаминлы аш. / Витаминный суп.

Сабантуй. (из периодической печати).

Роберт Миннуллин. Сабантуй бүген бездә. / У нас сегодня Сабантуй.

Проектная работа. «Лето».

**ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ ОСНОВНОГО СОДЕРЖАНИЯ
УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА**

	4 класс	68 часов
1	Грамотный человек – богатый человек	7
2	Устное народное творчество	6
3	Татарстан – моя Родина	10
4	Зимние забавы	7
5	Книга – источник знаний	7
6	Дружба	9
7	Доброта – свет	5
8	Весна.	12
9	Лето	5

